

Den frivilliges værdi

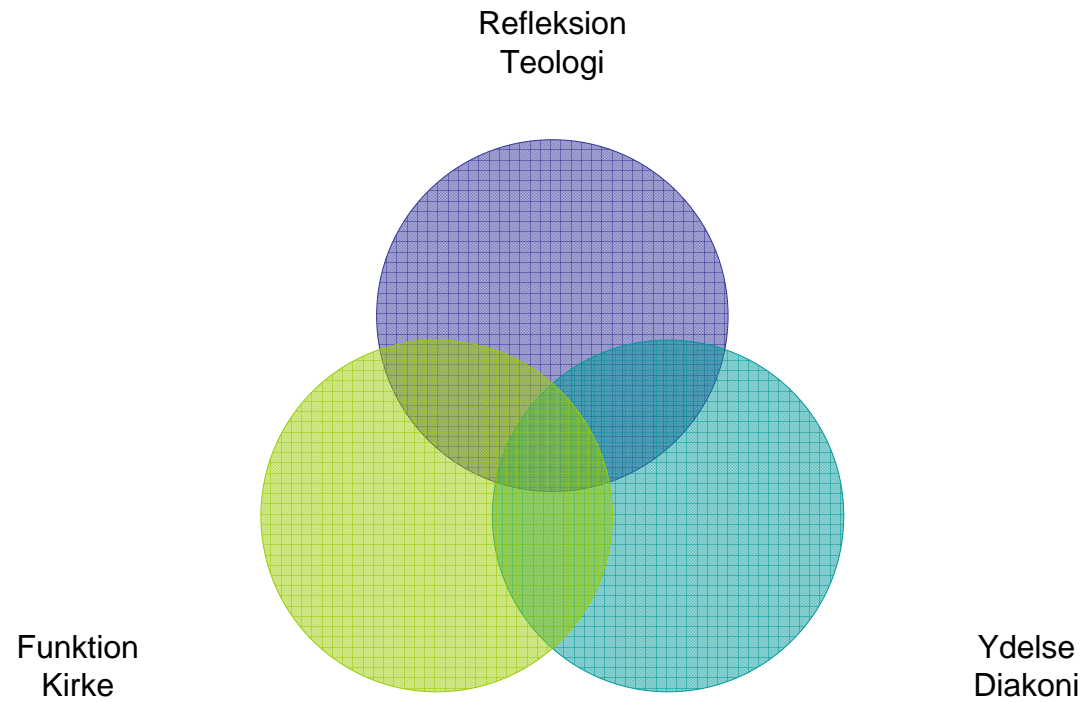
Undersøgelsesfelt

- **Mødet mellem de frivillige og den professionelle: Hvad sker der?**
- Menighedsråd (frivillige) er deltagere i organisationen (kirken)
- Præsten er mellemed/repræsentant for organisationen

Tese

- De frivillige bliver opdraget til nogle (teologiske) værdier, som organisationen (kirken) så alligevel ikke selv
 - Anerkender (Axel Honneth)
 - Genkender (identitet, Hegel)
 - Forstår
 - Indfrier

Differentieringsteori

Diakoni

- **Diakoni er kristendom omsat i praksis.**
- **Ordet diakoni er græsk og betyder tjeneste.**
- **Diakoni er næstekærlighed. Den rummer det hele menneske med omsorg og værdighed.**
- **Næstekærligheden udspringer af Bibelens dobbelte kærlighedsbud: ”Du skal elske Herren din Gud af hele dit hjerte og hele din sjæl og af hele din styrke og af hele dit sind, og din næste som dig selv”.**

Værdiforskel

- Værdierne er:
- for diakonien: Pligt
- for de frivillige: Gøre (mærke) en forskel:
Selvudvikling

- Hvilken forskel giver det i ledelsesopgaven?

Ledelsesstruktur i kald og stand

- Præsten er i sit særlige embede
- Menigheden (lægfolkene) hjælper til, som de kan, hvor de er i samfundet. Præsten bestemmer opgaverne.

Teologiske værdier

- **Martin Luther (1483-1546)**
- Lighedsbegrebet
 - Lighed - i social status: Alment præstedømme som lighed overfor Gud
 - Lighed - i funktion og opgave: Alment præstedømme som udførelse af mission
 - Lighed - i teknologi: Sjælesorg som samtale mellem brødre

Kulten i protestantismen

- Kulten er der for menneskenes skyld, ikke for Guds, ikke for præsten.
- Menneskene er der for hinandens skyld.
- Dvs. den frivillige har en central værdi for organisationen som deltager (menighed) i gudstjenesten og i diakonien. Det er ikke nok at betale sig fra det!

Strukturel forventning

- **Menighedsrådslov:**
- Forventning om autonomi
 - Økonomi
 - Personale
- **Organisation/teologi:**
- Forventning om integration
 - Deltagelse i kirkelivet, først og fremmest synlighed, solidaritet med sin egen kirke

Strukturel forventning

- **Menighedsråd:**
- Gøre en forskel. Blive hørt. Lære noget selv om kristendommen (selvudvikling).
Relatere til organisationen gennem præsten: enten positivt eller negativt.

Opløsning af teologiske værdier

- **Faktuel struktur**
- Menighedsrådet har den økonomiske magt
- Menighedsrådet har ansættelseskompetence overfor personalet
- **Organisationens teologi**
- Menighedsrådet forventes at indordne sig under den kirkelige organisations selvforståelse
- Organisationen står af, når der ikke tilfældigvis er personer (i form af præster) som kan knytte an til personerne i menighedsrådet

Manglende værdi- overensstemmelse

- Organisationens værdier: Tilstedeværelse fysisk ("det er jo deres kirke").
- De frivilliges værdier:
Psykisk/kommunikativ tilstedeværelse,
som vises anerkendelse af organisationen
("det er jo min fritid, jeg bruger på det")

Konfliktunivers

- Menighedsrådet irriteres over, at præsten ikke relaterer "personligt" til deres ideer, og de føler, at de ikke er værdsat.
- Præsten irriteres over de mange ideer fra menighedsrådet, som de forventer, at præsten udfører, men som de ikke selv deltager i.

Teologien sikrer konflikten fortsatte opretholdelse...

- Konflikten mellem frivillige og de(n) professionelle (præsten), som repræsenterer organisationen, er grundlagt i teologiens værdier om alment præstedømme.
- Teologien har ikke endnu beskrevet, at de frivillige som menighed i dag griber opgaven ud fra en anden selvforståelse end tidligere.
- Resultat: 1) Konflikt, og 2) at præsten får lov til selv at lave de kedelige opgaver.

Copenhagen
Business School
HANDELSHØJSKOLEN

Frivillige organisationers autonomi: findes den? Og i så fald hvordan?

Ved Kaspar Villadsen,
Adjunkt, LPF, CBS

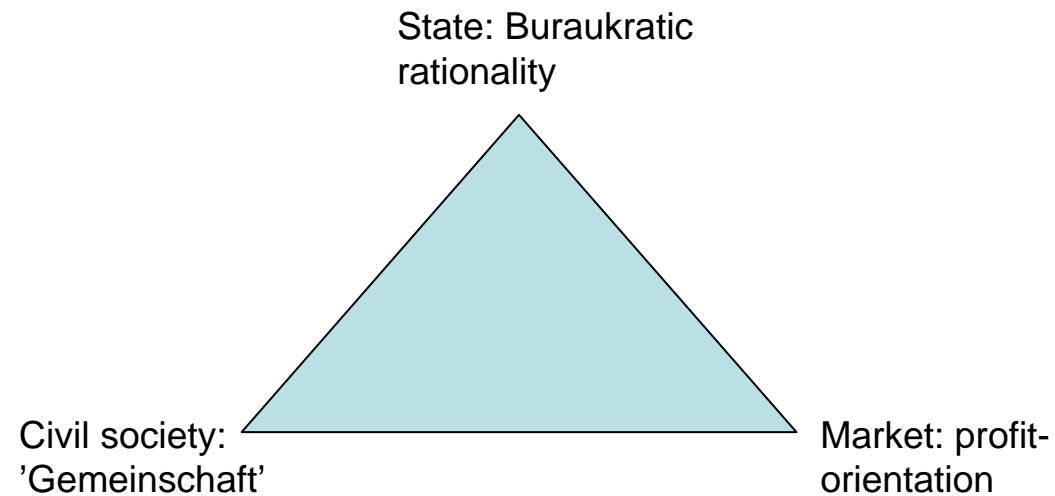
Program:

- De Frivillige sociale organisationers historiske rolle
- Den "Filantropiske diskurs" gennemslagskraft
- Hjælpeprogrammer på tværs af off. og friv. organisationer
Problematisering af koloniseringsteser
- Hvordan bevare autonomi under evalueringskrav

Copenhagen
Business School
HANDELSHØJSKOLEN

Velfærdstrekanten – En styringsteknologi

Danmark sidst i 1800-tallet

- ‘Opdagelsesrejsende’ i de fattiges fremmede verden:
- Herman Bang skriver i 1881:
- *“Der er i Samfundet fremmede og besynderlige Egne. Egne, hvor Forestillingerne ikke ere vore, Lovene er andre, deres Liv er et andet et vort. De dyrke ikke de samme Guder, de forstaa os ikke, vi ikke dem; Ordene, hvori de tale, ere de samme, men deres Betydning er en anden.”*

Sidst i 1800-tallet: det moderne sociale arbejde fødes

- Vilje opdages som noget iboende.
- Skel ml. virksom åndelig hjælp og uvirksom materiel hjælp: 'fattigdommen er åndelig'.
- 'Hjælp til selvhjælp' defineres som den eneste rigtige hjælp, hermed dilemmaet om styring kontra autonomi
- Der sættes skel ml viljesfyldte og 'fortabte'.
- Filantropiens fællesskabsforestilling og tekniske opfindsomhed:
- Man må skabe et fællesskab, der hverken styres af markedet (liberalisme) eller af staten (socialisme)
- Metode: at installere selv-bearbejdningsteknikker i de fattige.

Efter velfærdsstatsligt socialt arbejde (1980'erne og frem)

- Genopdagelse af filantropiske figurer i det sociale arbejde
- *'Man skal møde mennesket, som det er'*
- Genindfører dobbeltblikket på klienten som på én gang partikulær og universel.
- *'Fattigdommen er åndelig, ikke materiel'*
- Sætter klientens selvforhold i centrum, den materielle hjælp bliver sekundær eller skadelig.
- *'Hjælp til selvhjælp'*
- Skaber en konstant tvivl: hvornår er det klientens egen vilje, vi ser? Hvornår er det 'tilpasning'?
- *'Man skal rejse dem, der kan rejses'*
- Forbeholder det sociale arbejde til dem, der viser indikation på vilje - dvs., fremviser indrestyret selvudvikling.

Koloniseringstesen:

- Staten tenderer til at kolonisere frivillige organisationer!
- 3 problemer:
 - á priori rationalitetsformer bindes til off./friv organisationer
 - Magt = hvem styrer hvem?
 - Formelle organisationsstrukturer på bekostning af praksis
 - Idéen om org-elementer som identisk gentagelse!
- Resultat: analysen låses i på forhånd givne kategorier.

Foucault som alternativ:

- Kan der udlæses praksisregimer, som går på tværs af skellet stat/civilsamfund?
- Case: organisationer, som arbejder med hjemløse (off. og friv).
- ***Omsorgs-regimet:***
- ”Du får ingen forandring, hvis du ikke har en relation – så har du kun dit teater, og det ændrer folk sig ikke af.”
- Udgangspunkt: enhver udvikling kan kun starte fra den nære relation.
- Udvikles der nære og tillidsfulde relationer eller ej – den strategiske logik er nærvær / distance. Klienten må formes som ’netværksbærer’.
- Pædagogiske og terapeutiske tiltag kommer slet ikke på tale, før klienten dømmes nærværende.
- Distant klienter sættes ’stand by’.

Det pædagogiske regime:

- Klienten skal være 'ægte motiveret' Er klienten i kontakt med sin indre vilje?
- Strategisk logik: indre-styring / ydrestyring.
- 'Hjælp til selvhjælp'. Dvs. socialarbejderen må bevare en vis kølighed, overvåge sin egen hjælp skeptisk.
- "Hvis der er et dogme, er det 'hjælp til selvhjælp' – jeg skal ikke gøre tingene for dem, hvis de kan gøre det selv. (..) Og det kan være svært, for nogle af klienterne er jo mestre i at få andre til at gøre tingene for sig."

Opdelinger og eksklusion:

- De to regimer opererer forskellige kriterier for inklusion, forskellige kriterier for, hvad en motiveret klient er.
- I det ene regime skal klienten være nær, i det andet 'fjern' og autonom.
- Klienten i en prekær situation. Han kan altid beskyldes for enten at være 'for god' eller 'for dårlig'.

Konklusion:

- Også det civile samfund / friv. organisationer er gennemskåret af praksisregimer, der muliggør bestemte magtformer og typer eksklusion.
- Magten er næppe så entydig i sit udspring og så enøjet i sin målsætning, som habermarsianere vil det.

SFI-undersøgelsen 'Kvalitet i det frivillige sociale arbejde':

- * Hvordan kan man måle kvaliteten af frivilligt socialt arbejde?
- * Præciseret: Hvilke muligheder er der for evaluering af de frivillige organisationers direkte brugerrettede ydelser på baggrund af deres egne kvalitetsdefinitioner?
- Underliggende dagsorden: Kan vi hjælpe de frivillige organisationer med at udvikle redskaber til brug for samarbejde med offentlige myndigheder, således at kontrol og evaluering kommer til at foregå på de frivillige organisationers præmisser?
- 4 store frivillige organisationer: Kirkens Korshær, KFUM's sociale arbejde, De Samvirkende Menighedsplejer og Dansk Røde Kors.
- Fokus på 2 typer frivillige aktiviteter – hhv. besøgstjenester og sociale caféer/varmestuer

'Proces- og strukturbaserede effektivitetskriterier' hos frivillige organisationer

- Man afviser generelt, at der kan laves effektmålinger af omsorgsarbejdet. MEN de vil godt tale om, hvordan 'det gode arbejde' sikres.
- 'Kvalitetssikrings-midler' i de **sociale caféer og varmetuerne** (KK, KSA)
 - - Uddannelse af såvel frivillige som lønnede.
 - - Supervision.
 - - Grundige ansættelsessamtaler for nye frivillige.
 - - Afgrænsning i forhold til hvilke opgaver caféerne/varmetuerne påtager sig.

'Kvalitetssikrings-midler' i **besøgstjenesterne (DRK og DSM)**

- - Udvælgelse af besøgsvenner gennem personlige samtaler.
- - Instruktion af nye besøgsvenner i formelle regler: Tavshedspligt, ingen gaver..
- - Forudgående besøg af besøgslederen hos nye besøgsmodtagere.
- - Opfølgning på etablerede besøgsforhold via besøg eller telefonisk.
- - Tilbud om uddannelse til besøgsvenner og besøgsleder.
- - Erfaringsudveksling ml. besøgsvenner på møder og lign.
- - Sikre samarbejde og tillid i fht. offentlige samarbejdspartnere (primært hjemmehjælpen).

Partnerskaber som kontrakter af anden orden

Niels Åkerstrøm Andersen
Institut for ledelse, politik og filosofi
CBS
2006

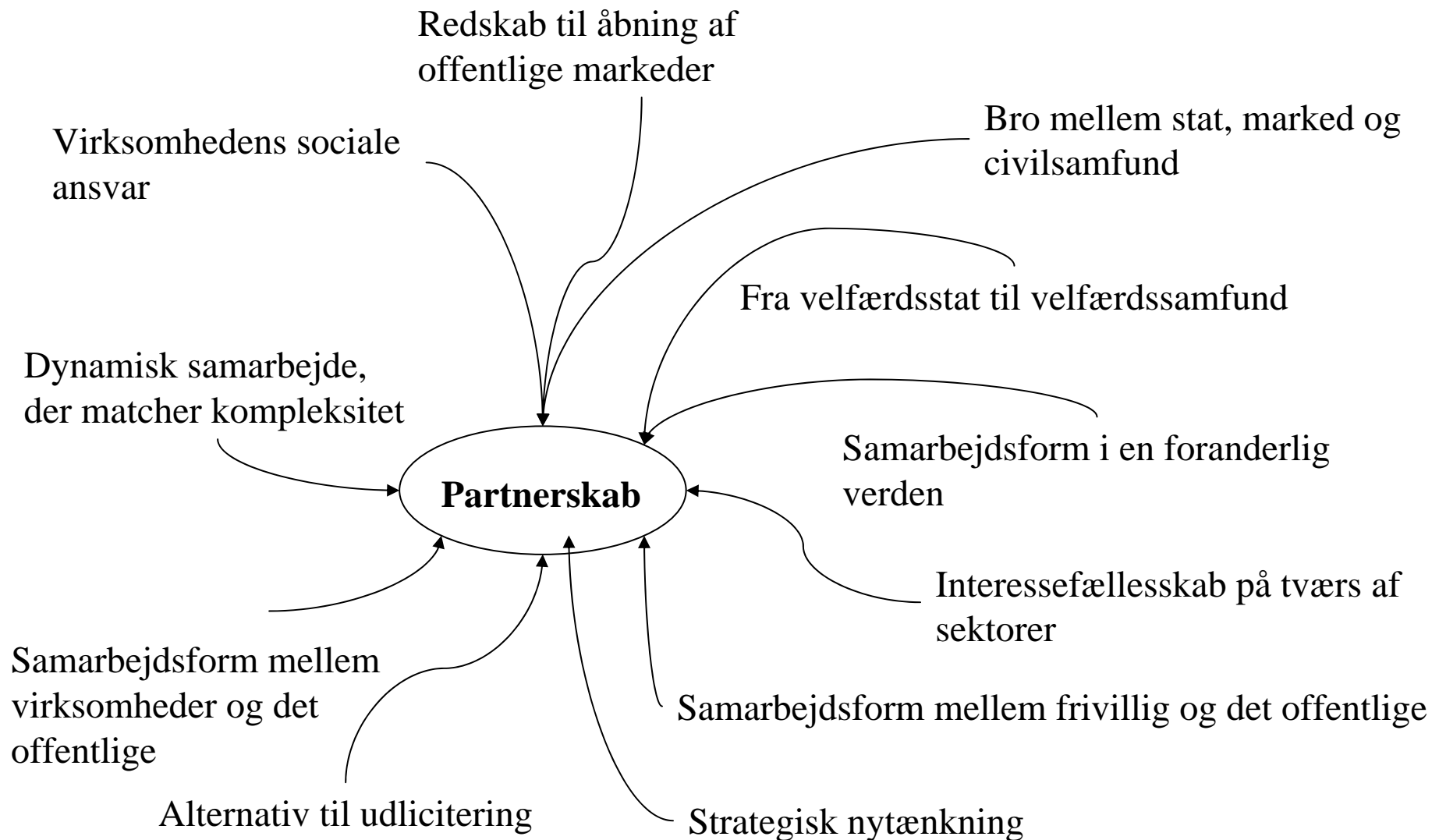
Formål

- At diskutere betingelserne for det ”at aftale” i det hyperkomplekse og flydende forhandlingssamfund

Partnerskab – nyt eller gammelt

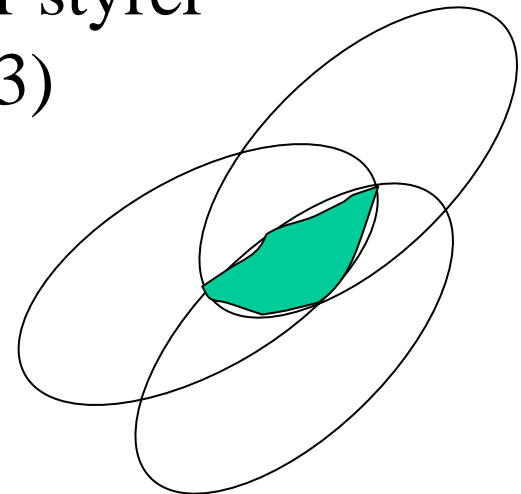
1960'erne og 1970'erne	Langsigtede karakter især inden for det Japanske forretningsliv (Goodwill)
1980'erne	Synergiskabende og innovationsdrivende virksomhedsnetværk på tværs af brancher og med staten som netværksmægler
I dag	Systemoverskridende projektsamarbejder forankret omkring fælles fremtidsbilleder

Partnerskab: Et nyt honnørord

AS/3 om partnerskaber

- ”Vælger man i stedet partnerskabs-modellen, er situationen anderledes i udgangspunktet. Med partnerskab er der typisk tale om længerevarende kontraktperioder. Relationen mellem offentlige og andre udbydere er baseret på gensidig tillid og løbende dialog. Og en ledelsesgruppe med repræsentanter fra de involverede parter styrer projektet” (Gross-Nielsen, AS/3 2003: 3)

Partnerskab mellem Hørsholm Sygehus og ISS

- ”Et billede siger ofte mere end ord, og selvom der er grænser for sammenligningen, så svarer forskellen mellem udlicitering og partnerskab et langt stykke af vejen til forskellen mellem købesex og kærlighed. Købesex er en ”vare”, hvor køber og leverandør har vidt forskellige mål med handlen, og hvor leverandøren uden større komplikationer kan udskiftes med en anden. Men kærlighed er et forhold, hvor man beriger hinanden i en fælles udvikling. Og ligesom i kærlighed, så kræver et partnerskab åbenhed og tillid for at kunne lykkes” (Hørsholm Sygehus 2002).

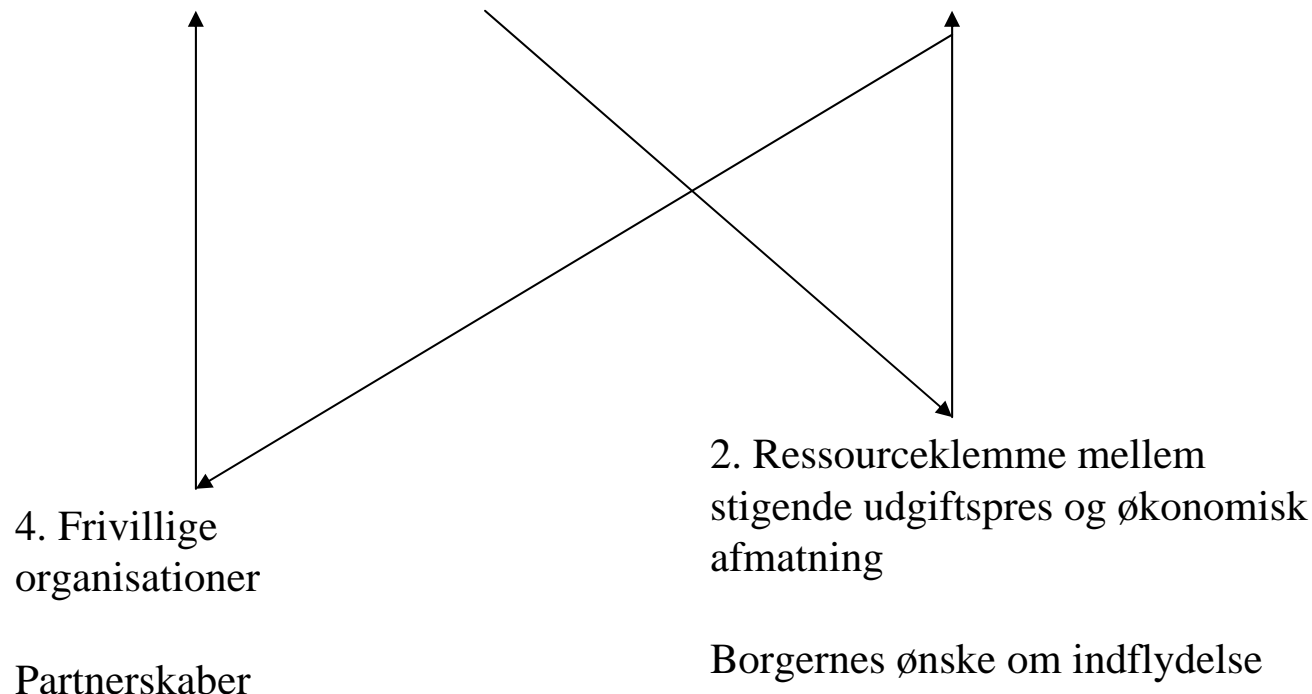
De frivillige og partnerskaber

Hjemme

Ude

5. Velfærdssamfundet 1. Velfærdsstaten

3. Velfærdsstatens krise

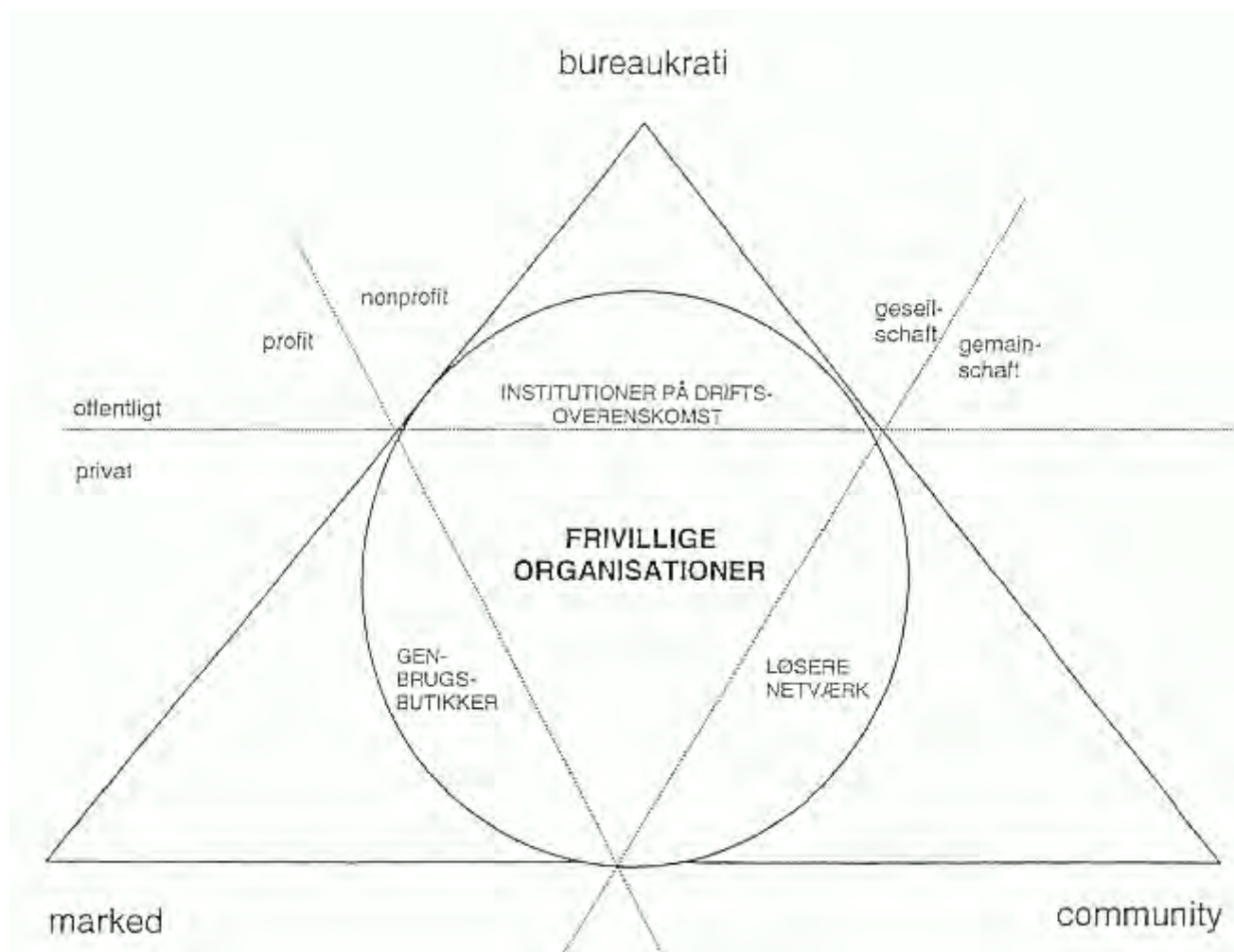

Borgernes ønske om indflydelse på eget liv

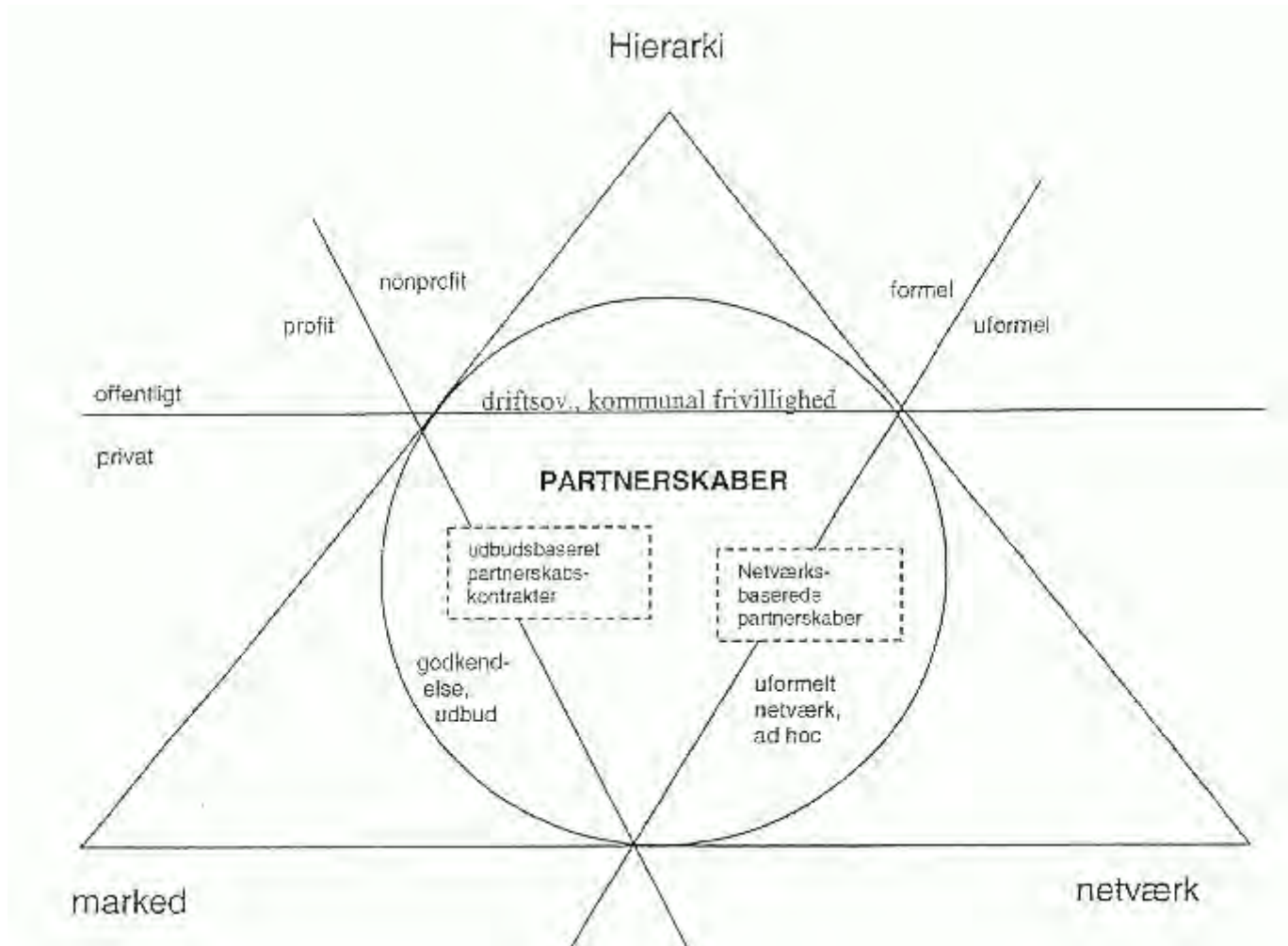
Hjælper

Modstander

De frivilliges selvbeskrivelse

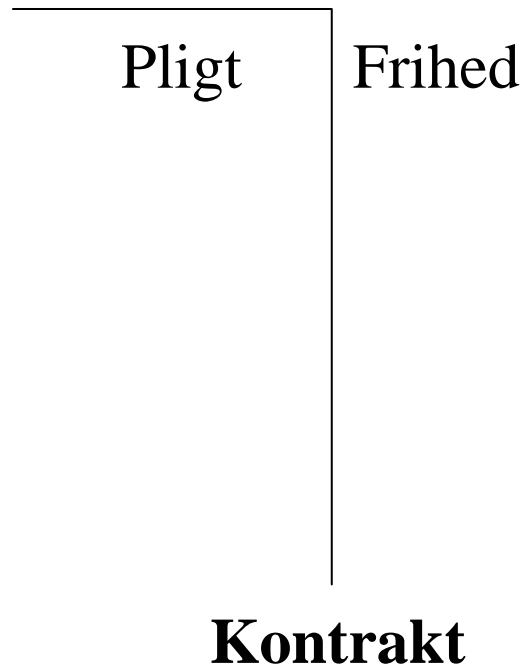

Partnerskaber i de frivilliges beskrivelse

Kontrakt i
kommunikationsteoretisk
belysning

Kontraktens kommunikationsform

Enhver kontrakt er en oversættelseskontrakt

- ”Du kan kun indgå i en kontrakt, hvis du gør det på dit eget sprog. Du er med andre ord kun ansvarlig for det du siger på dit eget modersmål. Hvis du kun siger det i dit eget sprog, er du dog endnu ikke forpligtet, fordi du også skal sige det i den andens sprog. En overenskomst eller forpligtelse af en hvilken som helst art – et løfte, et ægteskab, en hellig alliance – kan kun finde sted, vil jeg sige, i oversættelse. Det vil sige kun, hvis det simultant ytres i både mit og den andens sprog.” (Derrida)

Kontrakten som koblingsmekanisme

Kontraktens traditionelle funktion	Kontraktens partnerskabsfunktion
Udveksling	Fælles projekter
Normerer sociale forventninger her og nu	Forpligter på en bestemt fremtidshorisont
Forpligter individer	Sammenbinder forskellige kommunikations-systemers dynamikker

Kontrakter af anden orden

Kontrakter af anden orden: **Partnerskaber:**

Et løfte om løfter

Kontrakter af første orden

Et løfte

Kontrakter af anden orden, tid

Kontrakter af anden orden:

Partnerskaber:

Nutidiggørelse af fremtidige nutidiggørelser

Kontrakter af første orden

Nutidiggørelse af fremtid

AS/3 om partnerskab og tid

- ”Konflikter kan opstå, fordi opgaven er kompleks. Der er tale om et særdeles levende materiale i en foranderlig verden. Derfor vil noget helt sikkert ændre sig, når man er i gang med arbejdet”
- ”Vælger man i stedet partnerskabs-modellen, er situationen anderledes i udgangspunktet. Med partnerskab er der typisk tale om længerevarende kontraktperioder. Relationen mellem offentlige og andre udbydere er baseret på gensidig tillid og løbende dialog. Og en ledelsesgruppe med repræsentanter fra de involverede parter styrer projektet”

Kontrakter af anden orden, sag

Kontrakter af anden orden: Partnerskaber:

Sagligt perspektiv på udsatte sag

Kontrakter af første orden

Specificering af det konkrete udvekslingsobjekt

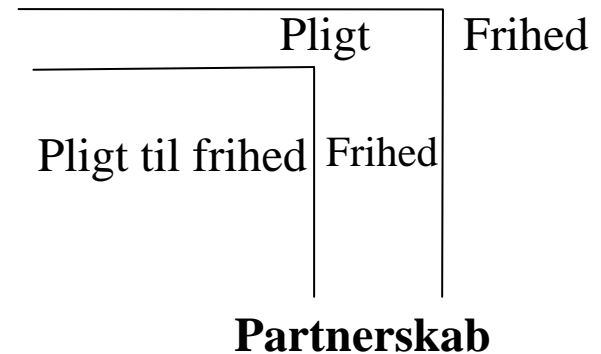
Sag på sag eksempel

- ”Der skal være en rimelig mulighed for menuvalg, og valg mellem kosttyper (Fuldkost, Super kost, Vegetarkost og kost uden svinekød) og diættyper. (...) Partnerne skal i samarbejde med sygehuset sikre, at der løbende sker en tilpasning af udvalget af kosttyper i forbindelse med nye patientgrupper, befolknings sammensætning og lignende gradvise ændringer af kravet til maden. (...) Maden skal leve op til de for enhver tid gældende anbefalinger for dansk institutionskost og Frederiksborg Amts kostpolitik (...) Der skal anvendes en vis andel af økologiske varer i produktionen” (Hørsholm Sygehus 2001b: del 3, s. 9)

Kontrakter af anden orden, social dimensionen

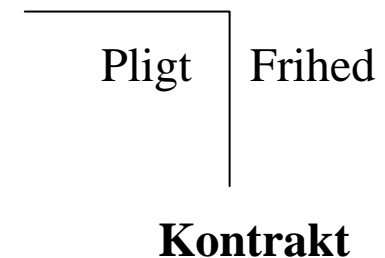
Kontrakter af anden orden: Partnerskaber:

Partnerskaber definerer forpligtelse for partnerskabelse og partnerskabssubjekter

Kontrakter af første orden

Kommunikationsdeltagerne forudsættes som rettighedsbærere

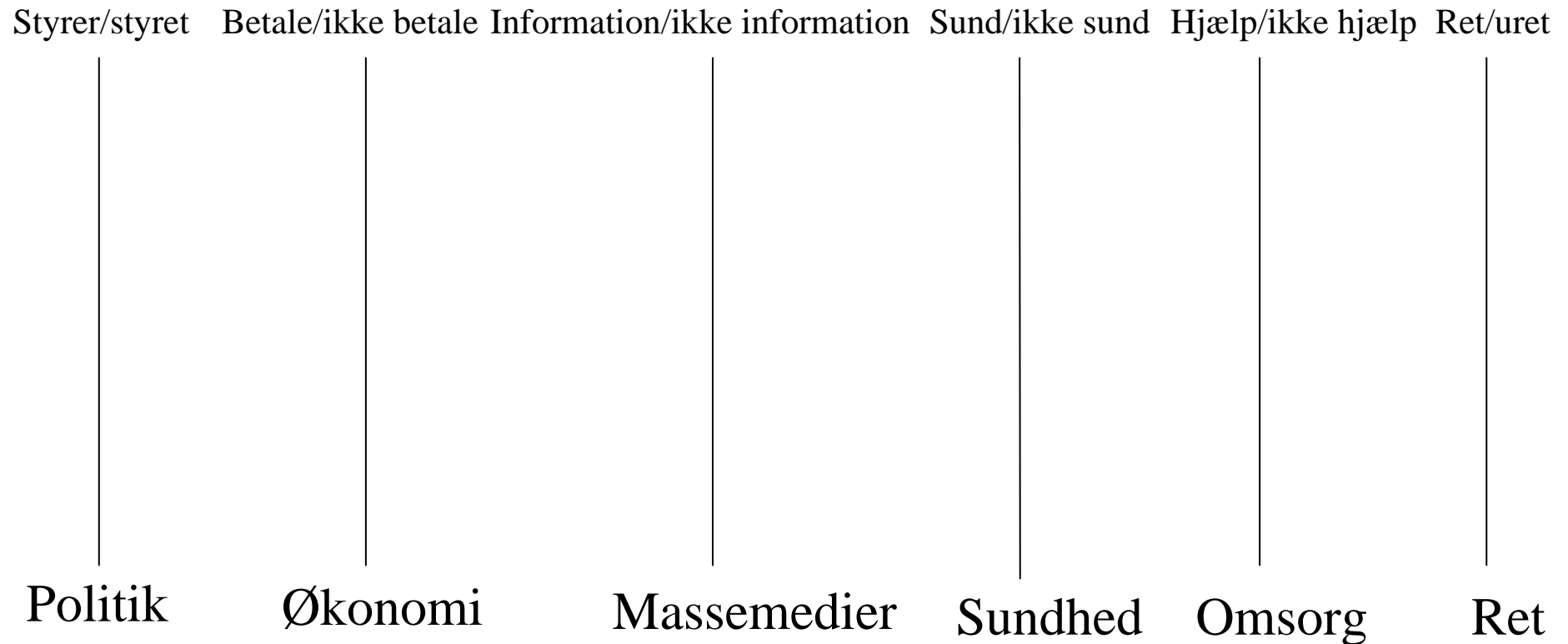
SUPOTH (Scheme for Underprivileged People to Organise Themselves)

- Partnerskabet hedder SUPOTH-project og har foruden SUPOTH også Danmission og Dansk Missionsråds Udviklingsafdeling som partnere.
- Formålet med partnerskabet er at forøge befolkningens indkomst- og beskæftigelsesmuligheder kombineret med en indsats for alfabetisering og bevidstgørelse om undertrykkelse især af kvinder samt komponenter vedrørende miljø, ernæring og sundhed.
- Formålet forfølges via skabelse af selvhjælpsgrupper helt ned på landsbyniveau.
- I 2002 drejede det sig om 331 grupper med i alt 6000 medlemmer.
- De enkelte grupper vælger repræsentanter til såkaldte unions, der hver består af 8-10 grupper. Unionerne vælger repræsentanter til regionale Thana-sammenslutninger, som der i 2002 er cirka 40 af.
- SUPOTH-projektet vejleder, uddanner og understøtter de enkelte Thana-sammenslutninger. Målet med vejledningen og understøtningen er, at den enkelte Thana gør sig selv fri og selvstændig i forhold til projektet.

Første ordens kontraktens kobling af ret og økonomi

Kommunikations- system	Kode	Kontraktoversættelse
Retssystemet	Ret/uret	Løfte
Det økonomiske system	Betale/ikke-betale	Udveksling

Det funktionelt differentierede samfund

Systemers kontraktløsninger af første orden ifm. f.eks. udlicitering

System	Løsning
Retssystemet	Løfte
Det økonomiske system	Forfald af betalinger
Det politiske system	Implementering af politik
”Produktions”-system	Program for ydelse

Kontraktkonstruktion i forbindelse med partnerskaber

Kommunikations-system	Kode	Kontrakt af første orden	Kontrakt af anden orden
Retssystemet	Ret/uret	Løfte om handling	Løfte om løftegivning
Det økonomiske system	Betale/ikke-betale	Udveksling	Udveksling af udvekslingsmuligheder
Det politiske system	Styrer/styret	Implementerings-instrument	Konstitution: beslutning af beslutning
Et ydelsesrelateret system	+/- Performativitet	Ydelsesprogram	Program for ydelsesprogrammering

Refleksive kontrakter

	Kontrakt af 1. orden		Kontrakt af 2. orden
Form	Formel kontrakt	Materiel kontrakt	Refleksivt partnerskab
Program	Konditionel orientering	Formålsorientering	Procedural orientering (læst fra 1. orden)/refleksiv orientering (læst fra 2. orden)
Reguleringsgenstand	Normerer adfærd direkte, mens resultatet af adfærd er uden for reguleringen	Normerer direkte resultater af sociale processer, men kun indirekte adfærd og procedurer	Normerer procedurer, der på anden orden indirekte normerer og faciliterer selvskabelse og selvstyring. Til gengæld er resultatet uden for reguleringen eller åbent.
Konfliktforbehold	Modstridende adfærd	Modstridende mål og resultater	Modstridende hensyn og diskurser

Partnerskab: Kontraktækvivalent i det hyperkomplekse flydende forhandlingssamfund

- Sagens kompleksitet: Hvad der skal udveksles er ikke længere givet
- Tidens kompleksitet: Hvad der loves er under konstant forandring
- Social kompleksitet: Hvilke stemmer og hensyn, der har acces, er blevet flydende

Konklusion

- Partnerskaber er ikke blot et nyt værktøj
- Partnerskaber udtrykker en ny inter-organisatorisk orden med nye spille regler og fordringer
- Partnerskaber forandrer forholdet organisation/ samfundet ved at lægge op til nye koblinger på tværs af mange kommunikationssystemer

Partnerskaber er skrøbelige
mulighedsmaskiner beregnet på
langsigtede fremtidsperspektiver,
men dybt afhængige af present
tilslutning og intensitet